

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha

k usnesení vlády
ze dne 2. června 2008 č. 665

Stanovisko

vlády k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona České národní rady č. 35/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 506)

Vláda na jednání své schůze dne 2. června 2008 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona České národní rady č. 35/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 506), a vyjádřila s tímto návrhem **nesouhlas**.

Řešení podpory vzdělávání zavedením státem podporovaného spoření na vzdělání navrhovaným rozšířením účelu stavebního spoření se státní podporou, určeného dosud na zajištění bytových potřeb občanů, považuje vláda za zcela nevhodné a nesystémové, a to, jak z dále uvedeného vyplývá, z věcných i z legislativních důvodů.

Záležitost státní podpory vzdělávání je nutno řešit v rámci komplexní reformy školství s přihlédnutím ke všem souvislostem a problémům této oblasti. Vláda v současné době připravuje komplexní reformu terciálního vzdělávání, v rámci které je připravováno i zavedení spoření na vzdělání se státní podporou.

Obecně platí, že právní úprava, která umožňuje čerpat prostředky státního rozpočtu, musí být precizní a musí zabezpečit, aby tyto prostředky bylo možné použít pouze na stanovený účel, tj. v daném případě na krytí potřeb souvisejících s dosažením vzdělání, a to zejména sociálně slabšími občany. Taková právní úprava musí současně zajistit kontrolu skutečného použití finančních prostředků státního rozpočtu a stanovit sankce za porušení povinnosti použít tyto finanční prostředky na stanovený účel.

Předložený návrh zákona však vykazuje v tomto směru podstatné nedostatky a celkovou nedopracovanost, které by v praxi způsobily nemalé aplikační potíže.

Jedná se zejména o dále uvedené nedostatky.

1. Nevhodným a nežádoucím způsobem je vymezen účastník spoření na studium, neboť podmínka poskytnutí úvěru ukončením alespoň prvního ročníku střední nebo vysoké školy neodpovídá tomu, že sociální bariéry, které si klade za cíl navrhovaná právní úprava zmenšit, vznikají zejména na přechodu mezi středním a vysokoškolským vzděláváním, kde ve velkém množství případů dochází k ekonomickému osamostatnění studenta a k růstu nákladů spojených se studiem, zvláště pak v případech, kdy sídlo školy je jiné než bydliště rodiny studenta.

2. Navržený výčet škol, jejichž studenti by se mohli stát účastníky spoření, vylučuje studenty dalších typů škol a různých typů studia tohoto spořicího systému a byl by zdrojem řady výkladových problémů.

3. Značně široce a nekonkrétně jsou v návrhu zákona vymezeny studijní potřeby účastníka spoření, zejména pokud jde o pojem „učební pomůcky potřebné ke studiu“.

4. Maximální částka 36 000,- Kč, kterou je navrhováno limitovat roční čerpání úvěru ze spoření, je podhodnocena, což dokladují poslední výzkumy (například Eurostudent z roku 2006), mají-li být pokryty životní náklady studenta i náklady na učební pomůcky.

5. Předložený návrh zákona neřeší způsob prokazování studijních nákladů, na které je spoření určeno, a důsledky použití poskytnutého úvěru v rozporu se stanoveným účelem.

6. Předložený návrh zákona nanejvýš nežádoucím způsobem umožňuje neúměrně široce využívat výhodného státem podporovaného spoření, když dává možnost založit na jednoho studujícího několik stavebních spoření, a to i u více stavebních spořitelén, a čerpat tak i několik úvěrů na úhradu studijních potřeb jednoho studujícího. Tato možnost je dána tím, že je navrhováno poskytovat úvěr jak studujícímu jako účastníkovi stavebního spoření, tak účastníkovi stavebního spoření, k němuž je studující ve vztahu osoby blízké. Návrh zákona tak zvýhodňuje příjmově silnější rodiny, které mají dostatek finančních prostředků na založení a financování několika spoření tohoto typu a zároveň představuje neúměrný dopad na státní rozpočet, související se státní podporou.

7. Nedopracovanost návrhu je nutno spatřovat i v tom, že řeší pouze čerpání úvěru, nikoliv však jeho specifické splácení. V daném případě se jedná o klasický hypoteční úvěr, který by musel čerstvý absolvent po dokončení studia splácet bez ohledu na svou životní a finanční situaci. Moderní systémy finanční pomoci však studujícím tento problém řeší systémem tzv. odložené platby s kontingenčním splácením, který je nutno uplatnit i při úpravě finanční podpory vzdělávání v České republice.

8. V neposlední řadě navržené zařazení věcně zcela odlišné problematiky do zákona o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření je legislativně zcela nesprávné, způsobuje řadu výše uvedených nedostatků, nehledě k tomu, že takováto metoda nepřispívá ani k žádoucímu zpřehlednění právního řádu České republiky.